

Iz tega silnega ruskega napora je razvidno, da želi Rusija vojsko z odločilnim uspehom v Karpatih končati. Ta ruska želja je tem bolj umljiva, ker je ruskemu armadnemu vodstvu od tedna do tedna vedno težavneje vzdrževati štirimilijonsko armado in jo ohraniti za boj sposobno. Zdi se, da so Rusi višek svoje razpoložljive vojske sile že prekoračili. Srditi sunki Rusov ob našo bojno črto, žrtve desetisočev ruskih vojakov, izgube, ki so v prvem letošnjem četrtletju znašale v Karpatih na ruski strani več kot četrtilijona ruskih vojakov, svedočijo, da se sovražnik z obupnim naporom bori zoper nas. Sredstva, ki jih ima na razpolago rusko carstvo, ne zaležejo več, da bi se ta vojska še dalje nadaljevala.

Drugo dejstvo, ki je v zvezi s prvim, je, da se vedno bolj opaža pomanjkanje vojnega gradiva v ruski armadi. Pred vojsko je bilo drugače. Rusija je bila na vojsko izborna pripravljena; svojo armado je že dolga leta preskrbovala z vsem potrebnim za vojni ples. Ruska artilerija je bila dvakrat tako močna, kot naša. Težki topovi so bili najnovejšega, izbornega izdelka; nesli so mnogo dalje kot naši in se jih je lahko hitreje sprožilo kot naše, ki so starejšega, težjega izvora. Žal, nam ni bilo več mogoče pred vojsko pravočasno se oskrbeti z dovolj velikim številom novodobnih topov in havbic. A danes naš Rusi glede topov ne nadkriljujejo več. Naša artilerija ima danes skoroda premoč nad rusko in ta premoč napram ruski postaja teden za tednom večja. Rusija že dosedaj ni bila v stanju, da bi bila zmagla nadomestiti svoje izgube glede vojnega gradiva, še manj pa, da bi nas sedaj v tem oziru mogla nadkriljevati.

Tudi glede infanterije smo močno napredovali. Ob začetku vojske je večji del naših črnovojnikov — ker je bilo število rekrutov zadnja desetletja v naši državi prenizko določeno — šel na bojno črto s starimi puškami Wernldovkami (puške s posameznimi naboji). Danes pa so celo črnovojniški oddelki, ki stojijo v domovini, oboroženi z novjšimi puškami. A poleg tega se je pa doznalo, da je ruska črna vojska oborožena z orožjem, ki je že več desetletij ležalo nerabno v ruskih orožnih skladiščih. Kakor se sliši in se poroča od verodostojnih strani, vlada pri ruskih četah že občutno pomanjkanje pušk. Pribito dejstvo je, da se v peterih do šestih bojnih vrstah, ki naskakujejo naše postojanke, opaža, da zadnje vrste nimajo pušk. Tem vrstam se navadno da povelje, da morajo pobrati padlim in ranjenim ruskim vojakom puške in se tako boriti v prvih vrstah.

To so dogodki, ki se niso opazili samo v Karpatih, ampak tudi v južno-izhodni Galiciji, Bukovini, in ob Dunaju. Golo orožje, bodalo, je dobilo zopet svojo staro čast in veljavo nazaj. Pri Rusih je prišla zopet v poštev taktika generala Suvarova, bajonetni napadi. Do tega načina bojevanja pa Rusi niso prišli samo radi tega, ker je zelo uspešna, ampak iz popolnoma prirostelega vzroka, ker primanjkuje že tudi — streliva. Pred našimi strelskimi jarki v Karpatih se kopičijo tisoč in tisoč ruskih mrličev, v žičnih ograjah pa visijo razmesarjena trupla sovražnih vojakov. In ob strašnem pogledu na te žrtve ruskih vojni načrtov, morajo naše čete nadaljevati krvavo moritev in pobijanje...

Kakor so pripovedovali przemyslski brambovci izza prvega obleganja, ko so z zaprtimi očmi streljali v slepo naskakujoče ruske vrste, da ne bi videli grozne moritve, tako se isto ponavlja tudi sedaj na Karpatih. Nič manj nego 80.000 Rusov je samo zadnje dni padlo v Karpatih pod silnim našim ognjem.

Ni naš namen, da bi se slepili z praznimi upi. A kdo bi se našel, ki bi se dvomil, da Rusija že sama čuti, da je došla že na konec svojih sil in da igra zelo dvomljivo igro? Danes stojimo na Karpatih na višku vojnih dogodkov! Vzdržati moramo, trdno odločeni, da hočemo doseči zmago, katero potrebujemo, ako hočemo poznejšim rodovom zagurati miren razvoj. To je naše geslo!

Celi hribi mrličev v Karpatih.

Opetovano smo že poročali, da pod krogli avstrijske armade pada v Karpatih nešteto ruskih vojakov. Boj je prava uničevalna borba zoper Rusje. Pisali smo že tudi, da Rusi prav nič ne stedi s človeškimi življenji in da žrtvujejo vrsto za vrsto svojih vojakov. Z bojišča se o tem poroča:

V večtedenski borbi, ki se bje sedaj v Karpatih, je na ruski strani toliko žrtev, kakor jih menda še nikoli ni bilo. Kljub silno težavnemu ozemlju, na katerem se vrši sedanja bitka, se tirajo ruske čete brezobzirno v gostih trumah proti našim močnim postojankam. Celi hribi samih mrličev navadno pri takih naskokih obležijo pred našimi postojankami. Uspeh uničevalnega boja je tem sstrašnejši, ker se ta uničevalni boj vrši polagoma, a stalno, dan za dnevom. Ta način je hušji, kot pa če se v enem boju uniči ena četa. Ker se uničevalni boj vrši na celi črti, ne uplivajo ogromne vsakdanje žrtve posebno močno na ruske vojskovodje, ki nimajo pravega pregleda čez vse velike izgube. Ruski voditelji vstrajajo pri svoji prvotni nameri, da prekerejo za vsako ceno karpatsko bojno črto. Vsled te drzne namere tirajo ruski častniki svoje čete vedno hje v krvavi metež, in kljub strašnim izgubam priganjajo z bičem uboge vojake, da morajo naskakovati trdne avstrijske postojanke.

Rusko armado so Francozi prvotno nazvali že: „velik parni valjar“, ki bi naj pod seboj potlačil avstrijsko in nemško armado. Ker pa se Rusom to ni posrečilo, nazivajo sedaj Francozi rusko armado — „mlatilni stroj“, ki bi naj obe zavezniški armadi (avstrijsko in nemško) z neprestanimi boji zdrobila. V resnici se pa nahajajo ruske čete v Karpatih same v mlatilnem stroju, ali pravzaprav pod košnjim strojem. Vrsta za vrsto ruskih napadalcev pada pod ognjem naših topov, strojnih in navažnih pušk, ne da bi kljub groznim žrtvam došli do svojega cilja, predeti in raztrgati našo bojno vrsto. Način našega bojevanja je sedaj, da se iz močnih postojank z dobroamerjenim ognjem uniči kolikor mogoče mnogo ruskih vojakov ter se tako zlomi sovražna premoč. Poleg tega pa imajo naše čete naročilo, da same sebe ščitijo, kolikor le mogoče. Ta način bojevanja je dosegel že velike uspehe in velja kot najhujši sunek v ogromno rusko armado. V teh bojih se ne gre toliko za število ujetih, temveč bolj za število mrtvih in ranjenih. Tudi velikansko število prebivalstva Rusije bo zelo težko preneslo to ogromno puščanje ruske krvi.

Čeprav traja karpatska bitka že več tednov, ne da bi prišlo do odločitve, je vendar velikega notranjega pomena in sega dalje, kot marsikateri sijajni uspeh velike bitke na odprtem polju. Bitka, ki se zdaj bje v Karpatih, je najstrašnejša obrambna bitka, kar jih pozna svetovna zgodovina. Ta bitka je pravi, uničevalni boj, boj čelo s čelom; borba, ki prizadene napadajočim Rusom udarce, ki bodo s svojimi naslednji segali ruskem ljudstvu v mozeg in ki se bodo poznali desetletja in desetletja. Uničevanje ljudi je na ruski strani radi trmoglavega bojevalnega načina ruskih vojskovodij doseglo grozen višek. Akoravno še kljub vsemu temu odločitev na bojišču za er Rusje ne bo kmalu pila, pa vendar smemo upati, da bodo tedni sedanje vojske pomenili rožneje leta. Koliko tednov dalje traja vojska, toliko let bo imela Avstrija dalje mir. Sočasnik bo namreč rabil mnogo, mnogo let, redno bo rane, ki mu jih v teh tednih vseka avstrijska armada, zacelil.

2668 km dolga bojna črta.

Francoski list „Matin“ je izračunal, da znaša sedanja celotna evropska bojna črta 2668 km. 50 km znaša angleška, 28 belgijska, 870 francoska, 1370 ruska in 350 km srbsko-črnogorska bojna črta. Angleži imajo izmed vseh sedaj se borečih držav najkrajšo bojno črto. Celo Srbi in Črnogorci imajo svoje čete razpostavljene na sedemkrat daljši bojni črti.

Bardiov in Zborov.

Vojni poročevalci pišejo: Velik del mestnega prebivalstva se je zopet vrnil v Bardov, čeprav stalo Rusi tesno ob deželni meji, ki ni zelo oddaljena od Bardiova. V trgovini se prodajajo le predmeti, ki jih potrebuje vojska. Pol ure oddaljeno kopal šče Bardov je zapuščeno že od avgusta lanskega leta. Z bližajočo pomladjo se namerava tukaj ustanoviti velikopotezno zdravstveno napravo za vojaštvo, ki se v bližini bojuje. Z enega voz do Bardova.

Pol ure avtomobilne vožnje severno od Bardiova leži majhni kraj Zborov, ki se v sedanjih bojih pogosto imenuje. Kraj je v naših rokah, vendar se korak za korakom pozna, da divjajo naokoli najhujšiji boji.

Bodeče žičnate ograje.

V Karpatih sta si obe nasprotnika svoje postojanke do dobra zavarovala z vsemi mogočimi zaprekami. Mnogo hribov je zavarovanih s štirimi do petimi strelskimi jarki t k drug za drugim. Hribi so zelo strmi, t ko, da je dohod k strelskim jarkom na vrhu hriba silno težaven in mnogokje celo nemogoč. Poleg tega pa so strelski jarki in dohodi k njim skrbno zavarovani z bolečim žico. Te goste pletove so brantelji bolj pobarvali, da se od snega skoro nič ne razločujejo. Naskakujoči vojniki, ki od daleč ne opazijo teh bodečih pletov, hitro mogočkrat v žico, da mnogi kar ovisi na isti. Karpatski hribi pa so poleg tega sedaj še na čehlo pokriti s snegom in ledom. Mraz se ni odnehal. Mrzla burja brije po bojni polja.

Bolgarski general — ruski knez.

Kakor smo že poročali, je ruski car imenoval znanega bivšega bolgarskega generala Radko Dimitrieva, ki je vstopil v rusko armado in ki je bil poveljnik ruske armade, katera je prvičkrat brezuspešno oblegala Przemysl, za ruskega feldmaršala. Sedaj se pa poroča iz Srbije, da je ruski car povzdignil feldmaršala Radko Dimitrieva v knežji stan.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Položaj v Srbiji.

Londonski list „Daily Chronicle“ javlja iz Aten: Kapitan Benett, ki se je povrnil s potovanja po Srbiji, poroča, da postajajo tam razmere vsak dan slabše. Strašna legarjeva kuga divja po celi deželi. V samem Beogradu je nad 3000 bolnikov, pa le 10 zdravnikov. Povsod manjka zdravnikov in usmiljenk. Srbija je doslej brezuspešno klicala svoje zavezničke na pomoč.

Vprašanja in odgovori.

Prihajajo nam vprašanja o nekaterih zadevah, ki se dotikajo širne javnosti. Zato se nam zdi primerno, ako odgovarjamo na nje javno in tako izpostavimo svoje odgovore javni kritiki in kontroli. Namen naš je, da kdor ima drugo mnenje, naj se oglasi, in ga tudi pove in zagovarja.

Špeharji. Vprašanje: Kaj naj storimo, ako se nam nastavljene cene ne zdijo primerne? Odgovor: Za špeharje so nekateri mestni uradi kot politična oblast nastavili maksimalne cene. Pri tej priliki se je zamudilo, da bi se zahtevalo tudi mnenje špeharjev o maksimalnih cenah, kajti špeharji so kot producenti ravno tako prizadeti pri cenah, kakor mestno prebivalstvo, ki je konsument. Treba je torej, da se špeharji po več skupaj in po svojih občinskih uradih pritožijo na višjo politično oblast (c. kr. namestništvo) proti določbi om mestnih uradov, kjer se jim zdi to primerno. Zraven naj zahtevajo tudi, da se v bodoče za določanje maksimalnih cen pritegnejo tudi zaupniki špeharjev. Vsak brani svoje pravice!

Cene žitu. Vprašanje: Nam v plujskem okraju se odjemlje od glavarstva žito po cenah, ki niso nikjer razglašene. Ali je to pravilno? Odgovor: Stalna uravnavna uporaba se ni izdala. Zato velja še vedno § 4. cesarskega ukaza z dne 24. febr. 1915, ki določa, da sme okrajno glavarstvo s pooblastvom namestništva pozvati posestnike pod zaporo danih zalog, naj dobavijo po oblastveno določenih cenah potrebno množico zaloge. Proti določeni ceni in da niso cene nikjer razglašene, se lahko pritožite na namestništvo.

Odvzete žita po Ogrih. Vprašanje: K nam (občina na Murškem polju) so prišli kot vojaki oblečeni ljudje z Madžarskega, nam kazali madžarske listine ter zahtevali, da jim prodamo po gotovi, od njih določeni ceni oves td. Kaj naj storimo? Odgovor: Hitro po orožnike, da primejo take ljudi in jih ovadijo. Mogoče je, da sploh niso bili vojaki, ampak preoblečeni madžarski židje. Kdor Vam hoče kaj odvzeti, mora priti z županom, ki dobi prej že od glavarstva tozadevna naročila. Za Madžare pa se pri nas sploh ne bodo izdajala taka naročila. Javite stvar glavarstvu, a še bolj je sigurno, ako jo javite namestništvu.

Begunci po hišah. Vprašanje: Naši občini (v Lutomerskem okraju) baje hočejo poslati več galiskih beguncev z Ogrskega, katere bi morale sprejeti v posamezne hiše in jih proti majhni odškodnini preživljati. Toda če nam hoče trda za živč. Kaj naj storimo? Odgovor: Na Gornjem in Srednjem Štajerskem spravljajo begunce v barake, pri nas v posamezne hiše. Slov. Kmečka Zveza se je proti temu dvojnemu načinu že pritožila. Ako še nimate beguncev v vase in jih nočete radi pomanjkanja živeža, naredite vlogo in sicer najbolj sigurno obenem na Lutomersko glavarstvo in namestništvo. V ulogi razložite svoje pomske.

Razne novice.

Našim naročnikom! Tistim naročnikom, ki imajo pisane naslove in jim je naročnina potekla s 1. aprilom, ali pa jim poteče okoli 15. aprila, smo napravili danes na ovitek velik rdeč križ. S tem jih hočemo opozoriti, da naj takoj zopet naprej plačajo naročnino, ker se jim drugače list brezpogojno ustavi. Pri grozni druginji, kakor je sedaj, nam je popolnoma nemogoče, dopošiljati list, ako ni plačan, naprej. Nadalje pa opomnimo tudi vse tiste naročnike, ki imajo tiskane naslove, a še niso plačali našega lista čisto do konca leta 1914, da jim bomo v drugi polovici tega meseca napravili na ovitke rdeče križe. Ako potem do 1. maja ne bodo plačali lista vsaj do konca leta 1914, bomo valed druginje tudi prisiljeni jim list ustaviti. Zatorej, cenjeni naročniki, ne pozabite poslati naročnine, da boste mogli list redno prejemati. Položnic sedaj ne razpošiljamo. Kdor nima položnice, naj se poslužuje pošne nakaznice. — Ob enem pa vabimo tiste Slovence in Slovenke, ki še nimajo naročenega „Slovenskega Gospodarja“, da stopijo v krog naših mnogobrojnih naročnikov. „Slovenski Gospodar“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naslov: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“, Maribor.

Novo molitve za mir. Iz Rima se poroča: Državni tajnik kardinal Gaspari je izdal sledečo odredbo: Sv. Oče je ukazal, da se pri majnikovi pobožnosti moli od njega sestavljena molitev za mir, s katero je združen odpustek 300 dni vsak dan. Odpustkov se more udeležiti vsak, kdor se je vsaj 20krat udeležil majniške mirovne molitve.

* **Sv. Oče mladini.** Dne 9. aprila je sv. Oče sprejel mladeniško zvezo iz mesta Neapolj. Ob tej priliki je sv. Oče v svojem nagovoru rekel mladeničem, med drugim: „Stojte vedno v prvih vrstah krščansko-socialnega gibanja in pomnite, da boste le z delom in verskim življenjem dosegli velike uspehe.“

* **Papež Benedikt XV.** — za tesno zvezo med časopisjem in organizacijami. V Italiji so katoličani ustanovili društvo za razširjenje dobrega časopisja. Sv. Oče je ob tej priliki izrazil upanje, da bo odslej med italijanskim katoliškim časopisjem in „Ljudsko zvezo“, ki je največja organizacija italijanskih katoličanov, nastala tesnejša medsebojna zveza.

* **Brat sv. Očeta umrl.** V mestu Pegli pri Genovi na Italijanskem je v nedeljo dne 11. aprila umrl Julij dela Chiesa, mlajši brat sedanjega sv. Očeta. Umrl je bil star 54 let.